

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 14/99

Ústavný súd Slovenskej republiky v pléne zloženom z predsedajúceho JUDr. Štefana Ogurčáka a sudcov JUDr. Júliusa Černáka, JUDr. Anny Danielčákovej, JUDr. Ľubomíra Dobríka, JUDr. Jána Drgonca, JUDr. Jána Klučku, JUDr. Viery Mrázovej, JUDr. Richarda Rapanta a JUDr. Tibora Šafárika na neverejnom zasadnutí 12. mája 1999 prerokoval volebnú sťažnosť [REDACTED], bytom [REDACTED], zastúpeného JUDr. Jánom Sopiakom, advokátom, Štefánikova 17, Humenné, týkajúcu sa neplatnosti volieb poslancov Obecného zastupiteľstva a starostu obce Adidovce konaných 18. a 19. decembra 1998 a takto

r o z h o d o l :

Volebnú sťažnosť [REDACTED] z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. decembra 1998 doručená volebná sťažnosť [REDACTED], bytom [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného JUDr. Jánom Sopiakom, advokátom, Štefánikova 17, Humenné (ďalej len „sťažovateľ“), označená ako „Sťažnosť pre nezákonnosť volieb na starostu obce

Adidovce, okr. Humenné a poslancov do obecného zastupiteľstva obce Adidovce, okres Humenné“.

Ako kandidát na funkciu starostu vo svojom volebnom obvode získal viac ako 10 % hlasov oprávnených voličov, čím splnil podmienku na podanie volebnej sťažnosti podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 293/1995 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa tento zákon.

Podľa sťažovateľa k nezákonnosti, a tým aj k neplatnosti volieb do orgánov miestnej samosprávy obce Adidovce konaných 18. a 19. decembra 1998 došlo tým, že:

1. Členovia Okrskovej volebnej komisie obce Adidovce na požiadanie príbuzných s prenosnou volebnou schránkou navštívili postupne troch obyvateľov obce, ktorí sa v čase konania volieb do orgánov miestnej samosprávy, t.j. 18. a 19. decembra 1998, nachádzali v Humennom, t.j. mimo obce svojho trvalého pobytu. Sťažovateľ vo volebnej sťažnosti uviedol týchto obyvateľov obce:

- [REDACTED], s trvalým pobytom [REDACTED] vykonala volebný akt do prenosnej volebnej schránky v Liečebni dlhodobých chorých (LDCH), Humenné;
- [REDACTED], s trvalým pobytom [REDACTED] vykonala volebný akt do prenosnej volebnej schránky v Domove dôchodcov, [REDACTED];
- [REDACTED], s trvalým pobytom [REDACTED] vykonala volebný akt do prenosnej volebnej schránky v Ústave TBC a respiračných chorôb, Humenné-Podskalka.

Podľa sťažovateľa vykonaním volebného aktu do prenosnej volebnej schránky mimo obce Adidovce došlo v uvedených prípadoch k porušeniu § 10 zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon SNR č. 346/1990 Zb.“).

2. Na žiadosť príbuzných 19. decembra 1998, t.j. v druhý deň volieb do orgánov samosprávy obcí, vykonala volebný akt vo volebnej miestnosti

██████████, s trvalým pobytom ██████████ ktorý sa dlhodobo lieči v Psychiatrickej nemocnici Michalovce. Tento obyvateľ obce Adidovce, ktorý podľa ošetrojúceho lekára uvedenej nemocnice nebol súdom zbavený spôsobilosti na právne úkony, vykonal volebný akt v sobotu 19. decembra 1998 o 14.10 h, t.j. už po čase určenom v zákone na konanie volieb do orgánov samosprávy obcí.

Podľa sťažovateľa tým došlo k porušeniu § 26 ods. 2 zákona SNR č. 346/1990 Zb.

3. Ako ďalší dôvod pre vyhlásenie volieb do orgánov samosprávy obce Adidovce sťažovateľ uviedol, že 19. decembra 1998 sa vo volebnej miestnosti našiel leták, nabádajúci voličov, ktorých kandidátov majú voliť. K tomu sťažovateľ podrobnejšie uviedol, že na tomto letáku boli napísané mená niektorých voličov z obce, ktorým bol poskytnutý za účelom ich orientácie pri volebnom akte, a ďalej, že na ňom boli zakrúžkovaní kandidáti pochádzajúci z dvoch politických strán.

Podľa sťažovateľa tento leták našla ██████████, členka okrskovej volebnej komisie (manželka sťažovateľa). Sťažovateľ ďalej uviedol, že také isté letáky boli v čase volebného moratória „roznášané po obci, z ktorých zmanipulovaní a ovplyvnení občania obce opisovali kandidátov. Počas volebného moratória bol v miestnom obchode vyvesený volebný program kandidáta na starostu obce ██████████“.

Tým podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu § 30 ods. 4 zákona SNR č. 346/1990 Zb.

So zreteľom na uvedené skutočnosti, ktoré podľa sťažovateľa mali za následok nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obce Adidovce, tento navrhol, aby ústavný súd „vyhlásil voľby starostu a poslancov Obecného zastupiteľstva v obci Adidovce zo dňa 18. a 19. decembra 1998 za neplatné“.

II.

Pri zisťovaní skutkového stavu existujúceho pri voľbách do orgánov miestnej samosprávy obce Adidovce ústavný súd vychádzal zo zápisnice okrskovej volebnej komisie o voľbách z 19. decembra 1998, listinných dôkazov, ktoré sťažovateľ spolu s volebnou sťažnosťou predložil ústavnému súdu. Ústavný súd ďalej vyzval zvoleného starostu obce Adidovce [REDAKOVANÉ] (protikandidáta sťažovateľa), aby sa v určenej lehote vyjadril k obsahu volebnej sťažnosti. Tento vo svojom vyjadrení z 3. februára 1999 uviedol, že volebnú sťažnosť považuje za neopodstatnenú, dôvody uvedené sťažovateľom nemali podľa neho žiadny vplyv na výsledok volieb určený vôľou voličov. Volebnú sťažnosť navrhol zamietnuť.

Na výzvu ústavného súdu sa k obsahu volebnej sťažnosti 3. februára 1999 vyjadrila aj [REDAKOVANÉ], predsedníčka okrskovej volebnej komisie vo voľbách do orgánov miestnej samosprávy obce Adidovce. Vo svojom vyjadrení okrem iného potvrdila, že členovia okrskovej volebnej komisie s prenosnou volebnou schránkou navštívili troch občanov obce zapísaných v zozname voličov pre voľby do orgánov miestnej samosprávy obce Adidovce konaných 18. a 19. decembra 1998. Išlo o občanov, ktorí sa počas volieb v uvedených dňoch nachádzali v zdravotníckych zariadeniach, resp. v domove dôchodcov, mimo obce Adidovce.

Ďalej potvrdila tvrdenie sťažovateľa, že okrsková volebná komisia súhlasila, aby [REDAKOVANÉ], dlhodobý sa liečiaci pacient Psychiatrickej nemocnice v Michalovciach (riadne zapísaný v zozname voličov obce Adidovce), mohol voliť v druhý deň volieb, t.j. v sobotu 19. decembra 1998 o 14.08 hodine.

Rovnako potvrdila existenciu letáku, nepriamo nabádajúceho na voľbu zakrúžkovaných kandidátov za poslancov do obecného zastupiteľstva, nachádzajúceho sa v druhý deň volieb vo volebnej miestnosti.

V závere vyjadrenia konštatovala, že Okresná volebná komisia v Humennom pri preberaní zápisnice okrskovej volebnej komisie o hlasovaní vo voľbách a ani neskoršie nekonštatovala porušenie zákona SNR č. 346/1990 Zb.

III.

1. K námietke porušenia § 10 zákona SNR č. 346/1990 Zb.

Ako už bolo uvedené, sťažovateľ považoval rozhodnutie okrskovej volebnej komisie umožniť voliť do prenosnej volebnej schránky trom voličom mimo obce Adidovce (v Humennom) za porušenie § 10 citovaného zákona. Podľa tohto ustanovenia označeného v zákone ako „Volebné okrsky“ sú ustanovené pravidlá pre volebné okrsky. Toto ustanovenie, ale ani žiadne iné ustanovenie zákona SNR č. 346/1990 Zb. neobsahuje zákaz vykonania volebného aktu do prenosnej volebnej schránky mimo volebný obvod (okrsok), v ktorom je volič zapísaný do zoznamu voličov. Podľa § 31 ods. 6 citovaného zákona volič môže z dôvodov hodných osobitného zreteľa požiadať o to, aby mohol hlasovať mimo volebnej miestnosti. V takom prípade okrsková volebná komisia vyšle k voličovi dvoch svojich členov s prenosnou volebnou schránkou, hlasovacími lístkami a obálkou. Volič hlasuje tak, aby sa dodržala tajnosť hlasovania.

S ohľadom na skutočnosť, že zákon SNR č. 346/1990 Zb. neobsahuje zákaz vykonania volebného aktu mimo volebného okrsku, v ktorom je volič zapísaný do zoznamu voličov (za predpokladu, že sú splnené všetky zákonné podmienky ustanovené pre výkon aktívneho volebného práva), je námietka sťažovateľa o porušení § 10 citovaného zákona neopodstatnená. Posudzujúc danú vec z hľadiska sťažovateľom navrhnutého rozhodnutia, t.j. vyhlásiť voľby orgánov samosprávy obce Adidovce za neplatné, možno konštatovať, že rozhodnutie Okrskovej volebnej komisie v obci Adidovce vo veci vyslania dvoch jej členov s prenosnou volebnou schránkou k uvedeným voličom mimo obce Adidovce nemá a ani nemôže mať za následok nezákonnosť, a tým aj neplatnosť volieb orgánov samosprávy obce Adidovce.

2. K námietke porušenia § 26 ods. 2 zákona SNR č. 346/1990 Zb.

Sťažovateľ vo volebnej sťažnosti namietal porušenie § 26 ods. 2 zákona SNR č. 346/1990 Zb. tým, že okrsková volebná komisia umožnila voličovi [REDACTED] [REDACTED] voliť 19. decembra 1998 o 14.10 h, t.j. v čase po ukončení volieb. Podľa citovaného ustanovenia sa voľby v druhý deň začínajú o 7.00 h a končia sa o 14.00 h. Ak to miestne potreby vyžadujú, môže obec určiť začiatok volieb v prvom i v druhom dni na skoršiu hodinu. Ukončenie hlasovania je však v čiastočne modifikovanej podobe upravené v § 35 citovaného zákona, podľa ktorého po uplynutí hodiny určenej

na ukončenie hlasovania môžu hlasovať už len tí, ktorí sú vo volebnej miestnosti alebo pred ňou. Potom sa volebná miestnosť uzavrie a predseda okrskovej volebnej komisie vyhlási hlasovanie za ukončené.

Ako z uvedenej právnej úpravy vyplýva, zákon výnimočne pripúšťa vykonať hlasovanie aj po uplynutí hodiny určenej na jeho ukončenie, a to dokonca aj tým voličom, ktorí sú pred volebnou miestnosťou. Nakoľko sťažovateľ porušenie zákona v tomto prípade nemohol odôvodniť takými dôkazmi, ktoré by detailne charakterizovali situáciu v čase, v ktorom volič [REDAKOVANÉ] hlasoval (pritom ide o voliča, ktorý je dlhodobo liečený v nemocničnom zariadení), ústavný súd nemôže hodnotiť námietku o porušení § 26 ods. 2 zákona SNR č. 346/1990 Zb. za opodstatnenú. Zisteným dokazovaním nebolo vylúčené, že okrsková volebná komisia umožnila menovanému voličovi voliť na základe výnimky upravenej v § 35 citovaného zákona, a to s prihliadnutím na jeho zdravotný stav, ako aj skutočnosť, že k hlasovaniu sa dostavil až po prevoze z nemocnice v Michalovciach.

3. K námietke porušenia § 30 ods. 4 zákona SNR č. 346/1990 Zb.

Podľa sťažovateľa k porušeniu § 30 ods. 4 zákona SNR č. 346/1990 Zb. došlo tým, že vo volebnej miestnosti sa nachádzal leták nabádajúci prostredníctvom zakrúžkovania poradových čísiel niektorých kandidátov na ich voľbu. Podľa sťažovateľa bol určený zmanipulovaným a ovplyvneným voličom za účelom ich orientácie, ktorých kandidátov majú voliť.

Na základe ustanovenia § 30 ods. 4 zákona SNR č. 346/1990 Zb. členovia volebných komisií a pracovníci ich odborných (sumarizačných) útvarov nesmú poskytovať informácie o priebehu a výsledku volieb až do podpísania zápisnic o výsledkoch hlasovania. Obsah tohto ustanovenia však vylučuje jeho spojitosť so situáciou, ktorá vznikla tým, že vo volebnej miestnosti sa nachádzal leták s možnými nabádacími prvkami slúžiacimi podľa sťažovateľa niektorým ovplyvniteľným a manipulovateľným voličom. Nevyhnutným predpokladom vyhlásenia volieb za neplatné je odôvodnené preukázanie porušenia niektorého ustanovenia zákona SNR č. 346/1990 Zb. K tomu v danom prípade nemohlo dôjsť, pretože zákaz určený členom volebných komisií a pracovníkom ich odborných

(sumarizačných) útvarov poskytovať informácie o priebehu a výsledku volieb nemá žiadnu právnu spojitosť s existenciou letáku nabádajúceho voličov k určitému hlasovaniu. Zmysel a podstata ním uvedeného ustanovenia zákona SNR č. 346/1990 Zb. (§ 30 ods. 4), porušenie ktorého namietal, sú nepochybne iné, ako im prikladal sťažovateľ.

Okrem nabádacieho letáku, kópiu ktorého sťažovateľ priložil ako dôkaz svojho tvrdenia o neplatnosti volieb do orgánov miestnej samosprávy obce Adidovce, k tejto časti volebnej sťažnosti nepredložil žiadny iný konkrétny, objektívny, a tým aj akceptovateľný dôkaz. Preto najmä jeho tvrdenie o porušovaní volebného moratória roznášaním nabádacích letákov po obci za účelom ovplyvňovania niektorých voličov možno považovať iba za jeho subjektívne hodnotenie. Ústavný súd v tomto smere nezistil konkrétne prejavy ovplyvňovania vôle voličov, a tým aj výsledkov volieb.

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z predpokladu, že porušenie zákona SNR č. 346/1990 Zb. musí dosahovať takú intenzitu, ktorá v príčinnej súvislosti má za následok nezákonnosť volieb, resp. nezákonnosť ich výsledku. K takémuto porušeniu citovaného zákona vo voľbách orgánov samosprávy obce Adidovce však nedošlo.

S ohľadom na túto skutočnosť ústavný súd námietky sťažovateľa o nezákonnosti (neplatnosti) volieb hodnotí ako neopodstatnené. Dosiahnutý výsledok volieb orgánov samosprávy obce Adidovce konaných 18. a 19. decembra 1998 je podľa jeho názoru skutočným vyjadrením vôle voličov zúčastnených na týchto voľbách.

Ústavný súd Slovenskej republiky sa preto podľa § 63 ods. 1 písm. d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z.z. v platnom znení rozhodol volebnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] z a m i e t n u ť , tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 1999